

**FACTORS RELATED TO THE CURE RATE OF PULMONARY
TUBERCULOSIS, CHAIYAPHUM PROVINCE**

SUNEERAT YANGYUEN

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE (EPIDEMIOLOGY)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2005

ISBN 974-04-5798-3

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตราการรักษาหายของวัณโรคปอด จังหวัดชัยภูมิ
(FACTORS RELATED TO THE CURE RATE OF PULMONARY
TUBERCULOSIS, CHAIYAPHUM PROVINCE)

สุณิรัตน์ ยิ่งยืน 4536935 SIEP / M

วท.ม. (วิทยาการระบาด)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : นพ.สัมมน โฉมฉาย, M.D. (Hons), M.P.H (Environmental Health Science), ญัฐจาพร พิชัยณรงค์, Dr.P.H.(Epidemiology), กิติพงษ์ หาญเจริญ, Ph.D.(Biological Science)

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบภาคตัดขวางมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตราการรักษาหายของวัณโรคปอด โดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่ที่มีอัตราการรักษาหายสูงและต่ำ ของจังหวัดชัยภูมิ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานวัณโรค จำนวน 182 คน และผู้ป่วยวัณโรคปอด จำนวน 175 คน ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 15 มีนาคม ถึง 30 มิถุนายน 2547 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วย Chi-Square Test, Fish's Exact test และเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยต่างๆ ด้วย t-test and Mann Whitney U test

ผลการวิจัยพบว่า การได้รับการนิเทศงานมีความสัมพันธ์กับอัตราการรักษาหายของวัณโรคปอด ($p=0.038$) และเมื่อเปรียบเทียบการได้รับการนิเทศงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ที่มีอัตราการรักษาหายสูงและต่ำ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p=0.015$) ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับผู้ป่วยวัณโรคปอด พบว่า การได้รับการติดตามเยี่ยมบ้าน ความสะดวกในการมารับบริการ และความพึงพอใจในระบบบริการมีความสัมพันธ์กับอัตราการรักษาหายของวัณโรคปอด ($p<0.001$, $p=0.007$, $p<0.001$ ตามลำดับ) และเมื่อเปรียบเทียบปัจจัยดังกล่าวระหว่างผู้ป่วยวัณโรคปอดในพื้นที่ที่มีอัตราการรักษาหายสูงและต่ำ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p<0.001$, $p=0.0023$, $p=0.0087$ ตามลำดับ)

จากผลการศึกษานี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการติดตามนิเทศงานควบคุมวัณโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง มีการติดตามเยี่ยมบ้านผู้ป่วยอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง มีการปรับปรุงระบบบริการของคลินิกวัณโรค และควรมีการขยายงานควบคุมวัณโรคไปสู่หน่วยบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิ (Primary Care Unit, PCU) ซึ่งจะทำให้ผู้ป่วยเข้าถึงบริการได้สะดวกขึ้น เพราะเป็นสถานบริการสาธารณสุขที่ใกล้บ้าน

**FACTORS RELATED TO THE CURE RATE OF PULMONARY
TUBERCULOSIS, CHAIYAPHUM PROVINCE**

SUNEERAT YANGYUEN 4536935 SIEP/M

M.Sc. (EPIDEMIOLOGY)

THESIS ADVISORS: SUMMON CHOMCHAI, M.D. (Hons), M.P.H (Environmental Health Science), NATCHAPORN PICHAINARONG, Dr. P.H. (Epidemiology), KITIPHONG HARNCHAROEN, Ph.D. (Biological Science)

ABSTRACT

The purpose of this cross-sectional study was to determine the factors affecting the cure rate of pulmonary tuberculosis in Chaiyaphum Province by comparing the high and low cure rate areas. A purposive sampling technique was used for selecting 182 health workers from 182 health units and 175 pulmonary tuberculosis patients from 15 TB clinics. Data were collected by questionnaires from 15th March to 30th June 2004. Descriptive statistics, Chi-Square Test, Fish's Exact test, t-test and Mann Whitney U test were used to analyze data.

The results of this study showed that work supervision was associated with cure rate of pulmonary tuberculosis ($p=0.038$). Then, comparison of this factor with the health workers from high and low cure rate areas found that there was a significant difference among the two groups ($p=0.015$). Looking at client factors, it was found that home visits, travel convenience and satisfaction of health services were associated with cure rate of pulmonary tuberculosis ($p<0.001$, $p=0.007$, $p<0.001$, respectively). The differences between patients from high and low cure rate groups regarding home visits, travel convenience and satisfaction of health services were statistically significant ($p<0.001$, $p=0.0023$, $p=0.0087$, respectively).

Based on the finding of this study, it is suggested that supervisory visits should be performed regularly, pulmonary tuberculosis patients should be supervised regularly by the health workers and health care quality and services of TB clinics should be improved. Moreover, directly observed treatment, short course (DOTS) strategy should be integrated with general health services in Primary Care Unit.

KEY WORDS: PULMONARY TUBERCULOSIS / CURE RATE

105 pp. ISBN 974-04 -5798-3